

Hrebenda 230: Odkaz, ktorý oslovuje aj dnes

28.9.2026 - | Banskobystrický samosprávny kraj

V dňoch 17. a 18. septembra 2026 zorganizovala Knižnica Mateja Hrebendu v Rimavskej Sobote odbornú konferenciu Hrebenda 230, venovanú 230. výročiu narodenia Mateja Hrebendu. Matej Hrebenda bol nevidiaci šíriteľ kníh, ľudový vzdelanec a významná osobnosť slovenského národného obrodnia, ktorá svoj život zasvätila podpore čítania a vzdelanosti. Program priniesol kvalitné odborné príspevky, ktoré predstavili rôzne pohľady na jeho život, dielo a odkaz.

V úvodnom príhovore riaditeľ odboru kultúry Úradu Banskobystrického samosprávneho kraja Peter Černek označil Mateja Hrebendu za „obyčajného človeka s neobyčajným poslaním“. Pripomenul, že nie je náhodou, že práve knižnica v Rimavskej Sobote nesie jeho meno a stala sa živým pokračovaním jeho odkazu. Zdôraznil, že skutočná sila kultúry nevzniká veľkými slovami, ale každodennou vytrvalou prácou, akú vykonávajú knihovníci a pracovníci kultúry. Poďakoval všetkým, ktorí pokračujú v Hrebendovom poslaní, veria, že kniha má stále čo povedať a vytvárajú z knižníc bezpečný priestor pre vzdelávanie, rozhovor, objavovanie i stretávanie ľudí.

Program konferencie otvorilo inscenované literárne pásmo Svetlo slova v tme v podaní pedagógov a žiakov Základnej umeleckej školy v Rimavskej Sobote, ktoré citlivo priblížilo osobnosť Mateja Hrebendu a atmosféru jeho doby. Odborné prednášky sa venovali postaveniu Mateja Hrebendu v dejinách slovenskej kultúry, jeho významu pre región Gemer-Malohont, zachovaným archívnym materiálom dokumentujúcim jeho život i moderným spôsobom prezentácie jeho odkazu. Program doplnila vernisáž výstavy Matej Hrebenda – život v službe knihy. Súčasťou konferencie boli aj tvorivé workshopy zamerané na tradičnú výrobu papiera, historické techniky kníhviazačstva či tvorbu haptických modelov pre zrakovo znevýhodnených používateľov.

Od odborných tém k zážitku verejnosti

Druhý deň konferencie sa uskutočnilo slávnostné odovzdanie nových samoobslužných zariadení – bibliomatu a selfchecku pre používateľov knižnice, ktorých nákup finančne podporil Banskobystrický samosprávny kraj. Bibliomat umožní čitateľom vyzdvihnúť si alebo vrátiť knihy aj mimo otváracích hodín knižnice, zatiaľ čo selfcheck poskytuje možnosť samostatného požičiavania a vracania dokumentov bez asistencie knihovníka.

Piatkový program bol určený organizovaným školským skupinám aj širokej verejnosti. Návštevníci sa mohli zapojiť do literárnej hodiny venovanej Matejovi Hrebendovi, prednášky o Braillovom písme, zážitkového čítania bez slov či viacerých tvorivých dielní. Program plynulo pokračoval podujatím Noc v knižnici, ktoré ponúklo netradičný pohľad na knižnicu ako živý kultúrny a komunitný priestor.

Konferencia Hrebenda 230 potvrdila, že odkaz Mateja Hrebendu zostáva aktuálny aj po viac ako dvoch storočiach. Hoci bola určená predovšetkým odbornej verejnosti, úroveň jednotlivých vystúpení, zrozumiteľnosť tém a atraktívne spracovanie by bezpochyby oslovili aj študentov stredných škôl i širšiu verejnosť so záujmom o históriu, literatúru a kultúrne dedičstvo.

Spracovala: Veronika Mezeiová, odbor kultúry

Foto: Knižnica Mateja Hrebendu, Rimavská Sobota

<https://www.bbsk.sk/aktuality/hrebenda-230-odkaz-ktory-oslovuje-aj-dnes>